

LESDOELEN

Spelling

- De leerlingen schrijven persoonsvormen in de tegenwoordige tijd.

Taalbeschouwing

- De leerlingen zien in dat een werkwoord verschillende vormen kan hebben en dat er een bepaalde regelmaat in de vorming van werkwoorden is.
- De leerlingen herkennen een persoonsvorm en gebruiken daarbij de termen 'persoonsvorm', 'enkelvoud' en 'meervoud'.

LEERLIJNEN

Dit kwam eerder aan bod.

- De leerlingen schrijven persoonsvormen in de tegenwoordige tijd.

Dit komt later aan bod.

- De leerlingen schrijven persoonsvormen in de tegenwoordige en de verleden tijd.

MATERIAAL

- Spellingboek p. 19-22
- Onthoudboek
- Het kopieerblad / de wandplaat over het vervoegen van werkwoorden in de tegenwoordige tijd (kopieerblad 1.5.1)
- Instructiefilmpje over het vervoegen van werkwoorden in de tegenwoordige tijd

LESVERLOOP

1 Dit kan ik al!

De leerlingen kunnen de persoonsvorm in een zin aanduiden en de persoonsvorm vervoegen in de tegenwoordige tijd.

2 Deze les gaat over ...

Het vervoegen van werkwoorden in de tegenwoordige tijd.

3 Aan de slag!

Oefenen

4 Flits!

Dictee over het vervoegen van werkwoorden en woorden met een doffe klank.

5 Reflectie

VOOR DE LES

- Je legt het kopieerblad / de wandplaat klaar.

NA DE LES

- Je verbetert het dictee.

ZILL-DOELEN

1

persoonsgebonden

1

cultuurgebonden

IVzv4

Specifieke strategieën inzetten om vragen, opdrachten, uitdagingen en problemen efficiënt aan te pakken

TOtn2

Nadenken over de belangrijkste aspecten van het taalsysteem. Daarbij taalbeschouwelijke termen gebruiken.

- Woorden en woordsoorten
- Zinnen en zinsdelen
- Spelling, letters, alfabet, interpunctie

1 Dit kan ik al!

De leerlingen kunnen de persoonsvorm in een zin vinden. Ze kunnen ook al werkwoorden vervoegen in de tegenwoordige tijd.

2 Deze les gaat over ...

De leerlingen maken een werkwoordenquiz in hun spellingboek. Ze kiezen uit drie mogelijkheden bij elke zin de juiste persoonsvorm.

Na het maken van de aanzetoefening laat je de leerlingen verwoorden waarover de les van vandaag zal gaan.

Je bevestigt dat ze gaan leren over het vervoegen van werkwoorden in de tegenwoordige tijd.

Bespreek met de leerlingen dat er drie werkwoordsvormen in de tegenwoordige tijd bestaan.

Twee vormen voor het enkelvoud:

- Bij 'ik' en als 'jij' achter het werkwoord staat (ik speel – speel jij?)
- Bij jij, hij, zij, u en het: jij speelt, hij speelt ...

Vertel aan de leerlingen dat de stam ook gebruikt wordt om een bevel te geven.

Eén vorm voor het meervoud:

- wij spelen, jullie spelen, zij spelen

Vervoeg samen met de leerlingen de werkwoorden *zien* en *dansen*.

Doe dat eerst mondeling.

Bespreek met de leerlingen hoe die vormen worden gemaakt (stam, stam + t).

Leg uit dat er vaste regels zijn voor het maken van de persoonsvormen.

Vaak weet je al wat je moet zeggen, maar je moet soms even nadenken als je de vormen gaat schrijven.

De stam van het werkwoord is in de Nederlandse taal de kortste vorm van dat werkwoord dat nog een goed woord is. De kortste vorm is in het Nederlands toevallig gelijk aan de ik-vorm.

Je kunt de stam dus bijna altijd vinden door de ik-vorm te nemen (bv. werken, ik werk → de stam is *werk*).

De kortste vorm vind je vaak ook door -en van de infinitief weg te halen (bv. werken, -en weg → de stam is *werk*).

Er zijn woorden waar dat niet zo precies werkt en je een beetje moet knutselen tot je een goede stam hebt. Wijs erop dat de leerlingen bij het zoeken naar de stam zeker rekening zullen moeten houden met de regels die ze leerden rond verdubbelen en verenken.

Schrijf deze werkwoorden op het bord: leven, zitten.

Laat de leerlingen op zoek gaan naar de kortste vorm (leef, zit).

Hoe hebben ze die kortste vorm gevonden? Door de ik-vorm te zoeken of door -en weg te halen en de stammen aan te passen tot het goede woorden zijn?

Beide antwoorden zijn goed, maar oefen daar even samen op.

Vestig er bij 'leven' de aandacht op dat de leerlingen een lange klank horen.

Wanneer ze de stam vormen, horen ze ook een lange klank. Die lange klank moet nu ook lang geschreven worden. Bespreek ook dat de stam van een werkwoord nooit zal eindigen op een v of z. Bij werkwoorden op -ven en -zen eindigt de stam op f en s.

Bij het werkwoord 'zitten' kan de stam ook niet gevormd worden door -en weg te halen. Werkwoorden met een dubbele medeklinker voor -en krijgen aan het eind van de stam een enkele medeklinker.

Overloop ten slotte de antwoorden die de leerlingen hebben gegeven in de werkwoordenquiz aan de hand van het werkwoordschema voor de tegenwoordige tijd.

Je hangt het kopieerblad / de wandplaat aan het bord.

Bespreek elke zin en laat de leerlingen telkens benoemen wat het onderwerp in de zin is. Doorloop voor elke zin het schema.

kopieerblad 1.5.1

3 Aan de slag!

De leerlingen die de leerstof begrijpen, werken zelfstandig aan de kernoefeningen.

diff.: aanloop

Je werkt samen met de leerlingen die moeite hebben met deze leerstof. Zij maken de aanloopoefening. Sta met de leerlingen zeker stil bij het vormen van de stam. Bespreek daarna het vormen van de stam + t. Stuur meteen bij indien nodig. Zodra de leerlingen de leerstof begrijpen, werken ze zelfstandig verder aan de kernoefeningen.

De leerlingen die de kernoefeningen probleemloos oplossen, maken de uitdagingsoefening.

Oefening 2 Tijd van nu

De leerlingen vullen van een aantal werkwoorden de stam, stam + t en infinitief in.

Oefening 3 Stop! Sta stil!

De leerlingen lezen een korte tekst waarin de werkwoorden zijn aangeduid. De eerste vier zinnen en de laatste zin hebben een persoonsvorm en een onderwerp. De andere zinnen zijn bevelen en bevatten dus geen onderwerp. De leerlingen ordenen de werkwoordsvormen in de juiste kolom.

Oefening 4 Werkwoorden voor goochelaars

De leerlingen noteren de stam van het gegeven werkwoord. Ze onderstrepen het onderwerp in de zin en vullen aan de hand van het werkwoordschema de juiste vorm van het werkwoord in.

Oefening 5 Het dagboek van een goochelaar

De leerlingen kiezen uit een reeks werkwoorden het passende werkwoord in een zin. Ze noteren het werkwoord in de juiste vorm.

spellingboek p. 20-22
oefeningen 2-5

4 Flits!

Werkwijze

- Lees de zin.
- Herhaal elke zin in betekenisvolle delen.
- De leerlingen schrijven de zin op. Ze passen de schrijfstappen toe.
- Schrijf het woord op het bord. Pas daarbij hardop de schrijfstappen toe.
- De leerlingen controleren en verbeteren indien nodig.

Dictee

- Ik zit graag op de motor.
- De professor bekijkt een havik in zijn tuin.
- De monnik schrijft een brief naar de notaris.
- In de avond stuur ik geen berichten meer.

spellingboek p. 22

5 Reflectie

Kijk samen terug op de les. Hebben de leerlingen de les begrepen?

Kunnen ze vertellen waarover de les ging? Hebben ze iets nieuws geleerd vandaag?

Herhaal kort met de leerlingen wat de stam is, hoe je een persoonsvorm vindt en wat het onderwerp is.

De leerlingen die nog moeilijkheden ondervinden met de leerstof duiden de weeroefening aan (groene pijl).

De leerlingen die de oefeningen vlot maakten, duiden de meeroefening aan (blauwe pijl).

Dit kan ik al!

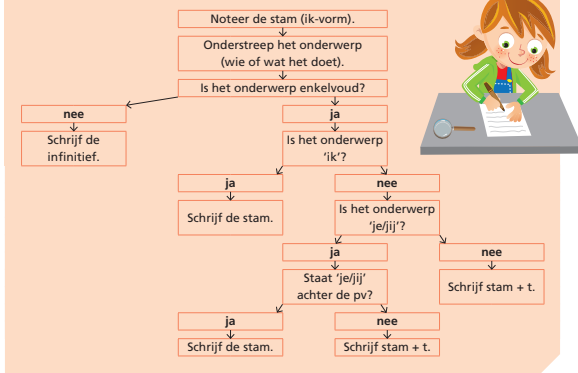
- Ik kan de persoonsvorm in een zin vinden.
- Ik kan werkwoorden vervoegen in de tegenwoordige tijd.

Deze les gaat over ...

1 Werkwoordenquiz

- Lees de zin.
  - Omkring de juiste werkwoordsvorm.
- Ik draagt – dragen – draag nooit rokjes.
  - Ahmed tennis – tennissen – tennist heel graag.
  - Helpt – Help – Helpen jij me even met dit vraagstuk?
  - De poetsman poets – poets – poetsen de keuken.
  - Mijn buur kijken – kijk – kijkt regelmatig over de haag.
  - Papa fiets – fietsen – fietst naar de winkel.
  - Heb – Hebben – Hebt jij nog iets nodig?

Vervoegen van werkwoorden in de tegenwoordige tijd

Aan de slag!

2 Tijd van nu

- Vul van elk werkwoord de werkwoordsvormen aan.

Infinitief	ik .../... jij?	jij, hij, zij, het ...	wij, jullie, zij ...
dromen	droom	droomt	dromen
vragen	vraag	vraagt	vragen
heersen	heers	heerst	heersen
praten	praat	praat	praten
beven	beef	beeft	beven
remmen	rem	remt	remmen
verhuizen	verhuis	verhuist	verhuizen

3 Stop! Sta stil!

- Lees de tekst.
- Noteer de gekleurde werkwoorden in de juiste kolom.

Hoe kom jij elke dag naar school?
 Brengt mama of papa jou met de wagen?
 Ga je te voet?
 Fiets je soms?
 Stop dan zeker bij elk kruispunt.
 Kijk goed uit!
 Wacht geduldig.
 Steek pas over als het veilig is.
 Zo geraak je vast en zeker veilig op school!

Doe je het?	Is het een bevel?
kom	stop
brengt	kijk
ga	wacht
fiets	steek
geraak	

4 Werkwoorden voor goochelaars

- Noteer van elk werkwoord de stam.
- Onderstreep in elke zin het onderwerp.
- Vul de juiste vorm van het werkwoord in.

infinitief	stam	
toveren	tover	Op <u>ta</u> tovert een geweldig geschenk tevoorschijn.
schijnen	schijn	's Nachts <u>schijnt</u> de maan door de bomen.
spelen	speel	Volgende week <u>speelt</u> de muzikant in Gent.
geloven	geloof	<u>Geloof</u> jij dat de aarde zal even vannacht?
kijken	kijk	De toeschouwers <u>kijken</u> naar de voorstelling.
dromen	droom	In de klas <u>droom</u> ik vaak weg.
drinken	drink	<u>Drink</u> jij dat glas in één keer leeg?
werken	werk	Samira <u>werkt</u> flink voor school.
bevriezen	bevries	De kleuter <u>bevriest</u> van de kou.
verplaatsen	verplaats	Waarom <u>verplaatst</u> de meester ons zo vaak?
wonen	woon	Onze hond Tarzan <u>woont</u> in een hok in de tuin.
krabben	krab	Een kat met vlooien <u>krabt</u> zich de hele dag.
zweven	zweef	Boven onze tuin <u>zweeft</u> regelmatig een buizerd.
lachen	lach	De leerlingen <u>lachen</u> om de grapjes van de juf.

5 Het dagboek van een goochelaar

- Kies het juiste werkwoord.
- Vul in elke zin de juiste werkwoordsvorm in.

voelen – vertrekken – worden – noteren – ontbijten – bellen – opstaan – opengaan – zijn – oefenen – vinden – bezoeken – nemen – helpen – moeten

- Ik sta op en ontbijt. Ik bel mijn manager om te weten waar ik vandaag moet optreden. Mijn manager noteert alle afspraken en helpt mij om niets te vergeten.
- Ik bezoek de locatie van mijn volgende show. Goochelaars nemen altijd een kijkje op voorhand om goed te weten hoe ze de locatie optimaal kunnen gebruiken.
- Ik oefen een aantal nieuwe trucs samen met mijn assistente. Zij vindt die trucs niet altijd zo geweldig, maar het publiek is altijd enthousiast.
- Ik vertrek richting Luik voor de show van deze avond.
- Het startschot wordt gegeven en het rode gordijn gaat langzaam open. Ik voel me helemaal klaar om er een wervelend spektakel van te maken.

Flits!

- Luister goed.
- Schrijf de zinnen juist op.

Ik zit graag op de motor.
 De professor bekijkt een havik in zijn tuin.
 De monnik schrijft een brief naar de notaris.
 In de avond stuur ik geen berichten meer.

- Een foutje mag. Schrijf het hier eenmaal goed. Vertel me hoe je het doet!

Dit heb ik vandaag geleerd!

- Ik leerde werkwoorden vervoegen in de tegenwoordige tijd.